

DEKONTAMINACE ČINIDLA, MÍCHÁNÍ ROZTOKŮ

KONTAMINANT	DEKONTAMINAČNÍ ČINIDLA		
	Povrchy	Protichemický ochranný oděv	Povrch těla
kyseliny	1. sorbent 2. soda, mletý vápenec nebo vápno v pevné formě 3. 10% NaHCO ₃ nebo K ₂ CO ₃	voda	voda
zásady	1. sorbent 2. voda 3. 5% H ₂ SO ₄ 4. 5% kyselina citrónová 5. 8% kyselina octová (ocet)	voda	voda
čpavek	8% kyselina octová (ocet)	8% kyselina octová (ocet)	voda
chlór	1. sorbent + voda 2. soda, mletý vápenec nebo vápno v pevné formě 3. 5 až 10% NaHCO ₃ nebo K ₂ CO ₃	5 až 10% NaHCO ₃ nebo K ₂ CO ₃	voda
kyanidy	1. sorbent + voda 2. soda, mletý vápenec nebo vápno v pevné formě 3. 5 až 10% NaHCO ₃ nebo K ₂ CO ₃	10% NaHCO ₃	10% NaHCO ₃
ropné látky	1. sorbent, detergent 2. komerční dekontaminační činidla ¹	1. detergent 2. komerční dekontaminační činidla	1. mýdlo + voda 2. komerční dekontaminační činidla
nebezpečné chemické látky	1. voda 2. 0,5 až 3% detergent 3. 10% Hvězda	1. voda 2. 0,5 až 3% detergent 3. 10% Hvězda	1. mýdlo + voda 2. 10% Hvězda
radioaktivní látky	1. 0,5 až 3% detergent 2. komerční dekontaminační činidla (např. Neodekont) 3. 10% Hvězda	1. 0,5 až 3% detergent 2. komerční dekontaminační činidla (např. Neodekont) 3. 10% Hvězda	1. 0,5 až 3% detergent 2. mýdlo + voda 3. komerční dekontaminační činidla (např. Neodekont) 4. 10% Hvězda
bojové chemické látky	1. 10% Hvězda 2. roztok Ca(ClO) ₂ ² 3. roztok NaClO + 2% NaOH 4. roztok „Savo Prim“ (obsahuje již NaOH) 5. roztok Savo 6. roztok „Chloramin B“ 7. komerční dekontaminační činidla	1. Hvězda 3:1, tj. 75% 2. roztok Ca(ClO) ₂ 3. roztok NaClO + 2% NaOH 4. roztok „Savo Prim“ (obsahuje již NaOH) 5. roztok Savo 6. roztok „Chloramin B“ 7. komerční dekontaminační činidla	1. mýdlo + voda (pro dekontaminaci očí 1 až 2% NaHCO ₃) 2. 10% Hvězda 3. komerční dekontaminační činidla
B-agens	1. 2% „Persteril 36 %“ ³ (20 min) 2. 4% „Persteril 15 %“ (20 min) 3. 10% Hvězda 4. na mokrý povrch práškové chlorové vápno posypáním 5. na suchý povrch suspenzi chlorového vápna a vody 1:2 (doba působení 30 min) nebo roztok chlorového vápna 1:1 (20 min) nebo Savo 3 % (30 min)	1. 2% „Persteril 36 %“ 2. 4% „Persteril 15 %“ expozice 1 minutu při aplikaci dekontaminační sprchou nebo 2 minuty při ruční aplikaci 3. 10% Hvězda	1. 0,2% „Persteril 36%“ 2. 0,4% „Persteril 15%“ expozice 1 minutu při aplikaci dekontaminační sprchou nebo 2 minuty při ruční aplikaci (mytí pokožky a vlasů provádět mýdlem s dezinfekčním účinkem) 3. 10% Hvězda

Čísla uvedená v tabulce nejsou pořadím aplikace, ale příklady alternativy využití různých dekontaminačních činidel a sorbentů.

¹Komerční dekontaminační činidla (schválená MV-GR HZS ČR) se aplikují dle pokynů výrobce (dodavatele).

²Pro přípravu dekontaminační suspenze nebo roztoku Ca(ClO)₂, NaClO, „Savo Prim“, Savo nebo „Chloramin B“ je rozhodující obsah aktivního chlóru, který by neměl být při aplikaci v suspenzi nebo roztoku nižší než 2,5 % hm.

³K dezinfekčnímu roztoku pod obchodním názvem „Persteril 36%“ a „Persteril 15%“ se přistupuje jako ke 100% roztokům.

DEKONTAMINACE ČINIDLA, MÍCHÁNÍ ROZTOKŮ

MÍCHÁNÍ ROZTOKŮ - Křížové pravidlo

Křížové pravidlo se používá pro přípravu roztoku o předem definované koncentraci ze dvou roztoků o různých koncentracích. Koncentrace se uvádí v objemových procentech. Ředíme-li vodou (v praxi nejčastější varianta), bereme ji jako 0% roztok. V principu se jedná o grafické znázornění trojčlenky, kdy **hodnoty koncentrací odečítáme do kříže od hodnoty požadované koncentrace. V řádku pak dostaneme počet dílů jednotlivých složek** (absolutní hodnota).

Toto pravidlo vychází ze vzorce pro směšovací rovnici:

$$V = V_1 + V_2$$

$$c = (c_1 \cdot V_1 + c_2 \cdot V_2) / V$$

V – celkový objem roztoku, který máme připravit

V₁ – objem první složky

V₂ – objem druhé složky

c – požadovaná koncentrace roztoku

c₁ – koncentrace 1. složky roztoku

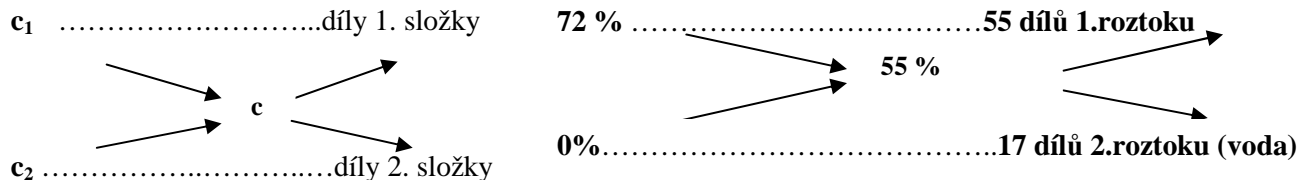
c₂ – koncentrace 2. složky roztoku

Příklad č. 1

Připravte **55 %** roztok, jestliže máte 72% roztok a vodu.

požadovaná koncentrace	c	55%
koncentrace 1. roztoku	c₁	72%
koncentrace 2. roztoku (voda)	c₂	0%

křížové pravidlo

Příklad č. 2

Připravte **1 litr 2% roztoku Persterilu**, jestliže k dispozici máte „36% Persteril“ (počítá se jako 100% roztok) a vodu.

$$V = 1000 \text{ ml} = (V_1 + V_2)$$

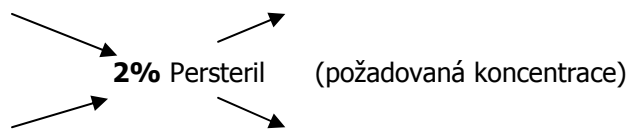
$$c = 2\%$$

$$c_1 = 100 \%$$

$$c_2 = 0\%$$

Celkem máme **100 dílů roztoku, to odpovídá 1000 ml** → **1 díl odpovídá 10 ml** látky

100% Persteril 36% ..... **2 díly** 36% Persterilu → **20 ml** Persterilu 36%

0% vodu ..... **98 dílů** vody → **980 ml** vody

Poznámka:

Na komerčních přípravcích k dekontaminaci nebo k desinfekci bývá zředovací poměr uveden na etiketě výrobku.